

міста» в великих містах. Водночас реалізація цього завдання ускладнюється незавершеністю адміністративної реформи, відсутністю достатніх фінансових ресурсів, несприятливим інвестиційним кліматом, недостатнім використанням потенціалу державно-приватного партнерства при вирішенні найважливіших проблем забезпечення життєдіяльності територіальних громад, професійною некомпетентністю та корумпованістю значної частини регіональних і місцевих еліт, нерозвиненістю інститутів громадянського суспільства тощо.

Підсумовуючи, зазначимо, що системний аналіз досвіду запровадження моделі SmartCity свідчить про її безсумнівну безальтернативність, затребуваність, перспективність і соціальну акцептованість. Ця модель гармонійно забезпечує синергію можливостей інформаційного суспільства та прагнень територіальних громад розбудувати комфортний і безпечний життєвий простір. На нашу думку, визначальними умовами успішної реалізації цієї моделі є децентралізація влади на демократичних засадах, наявність достатнього фінансування проектів, створення привабливого інвестиційного клімату на національному та локальному рівнях, високий рівень компетентності і відповідальності органів місцевого самоврядування, наявність розвинених інститутів громадянського суспільства, консолідація зусиль усіх зацікавлених суб'єктів.

Корабльова Н. С., д-р філос. наук, проф.
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ГОМОЛОГІЯ МІСТА І ДУШІ В «ДЕРЖАВІ» ПЛАТОНА І НЕБЕЗПЕЧНЕ ПИТАННЯ «ЩО Я ПОВИНЕН РОБИТИ?» В СУСПІЛЬСТВІ ГРОШЕЙ ЧАСІВ ФІНАНСОМІКІ

У своїй «Державі» Платон пропонує вже відому гомологію міста і душі, які мають аналогічні складники: апетит (так званий третій стан), дух (стражі-воїни), розум (філософи). Це ранжування може бути «правильним» і справедливим. Може і навпаки – неправильним і несправедливим: якщо апетит керує в місті індивідуальним і політичним життям, то розплатою буде відсутність доблесті і справедливості, якщо, відповідно, дух – то відсутність справедливості. Тільки розум може забезпечити справедливість політики, суверенітет громадян і практики демократичного громадянства. Ці чесноти забезпечуються культивуванням людської душі, відповідно до тієї, яку створили боги, і яка, в пошуках «сродної праці» (Г. Сковорода), як завважив поет, «обязана трудиться и день и ночь, и день, и ночь».

У сродності праці і працьовитості душі повинні бути зацікавлені держава і суспільство. Сучасна система освіти (про виховання мова не йде взагалі) з її орієнтацією на інструментальну раціональність (Ю. Габермас), бізнес-культуру, взагалі не вимагає ні широкої освіченості, ні матрикул, які

це підтверджують, а лише «компетенцій» і вміння орієнтуватись у координатах нової гомології міста і держави. І душі, у людей які хочуть бути визнаними і успішними – економічні, а не «сродні». Сьогоднішні душі – проект менеджменту, а не управління, які поглинула економіка. Гроші колонізували світ (З. Е. Скринник), стали єдиним еквівалентом визнання і показником успішності. Критерії повністю орієнтовані на повернення інвестицій, на рентабельність капіталовкладень як у освіту, так і у місто з їх ризиками і економічними вигодами (критерій розумності як конкурентноспроможності). Усі ринкові актори – замкнуті в собі капітали. Людина перетворилась на ансамбль підприємницького і інвестиційного капіталу для себе, фірми, держави. Усе має ринкову вартість.

Ціль – виховати особу і громадянина стала старомодною і такою, що не на часі. Поступово університети перетворюються на інвестиційні проекти і оцінюються, відповідно, за аналогічними критеріями ризиків і прибутків (рейтинги). Оскільки гуманітарні науки, науки фундаментальні не дають миттєвого ефекту, важко піддаються вимірюванню кількісними показниками, не вписуються в рейтинги, вони – не рентабельні. Це, відповідно, змінює стратегії політики щодо вишів, отримання освіти, значно знижує вимоги до випускників загальноосвітніх установ, руйнує блок загальноосвітніх дисциплін, тих самих, що допомагають віднайти у собі «сродність», озброюють навичками душу працювати «день і ніч, і день, і ніч».

У такій ситуації питання «Що я повинен робити?» небезпечне, бо відразу діагностує патологію педагогічної свідомості, як форми суспільної, з її симптомами інструментальності розуму і цільової раціональності. Питання, що я повинен робити, в ситуації затребуваності навичок і компетентностей, означених сьогоднішніми роботодавцями, є вимогами до актуального людського капіталу. Капіталізується (має грошовий еквівалент) усе, навіть на душі стоїть ціна і прикріплений ярлик. Заклик І. Канта: вчиняти так, щоб максима, якій ти слідуєш, могла стати загальним законом, це до суб'єкта, здатного прийти до такої максими. В такій ситуації поняттю дискурсу не має місця, моральність вчинку (як і філософія вчинку) йде від суб'єкта до світу. Сьогодні вона входить через консенсус (Ю. Габермас) і питання: «як я можу бути успішним» і «яку стратегію використати для досягнення мети?» – зайві, бо універсальні правила усунуті «цинічним розумом» (П. Слотердайк), генеалогія стверджує, що універсальних правил немає (Ф. Ніцше «До генеалогії моралі»), тому особистісні реакції не відсилають до універсальності моральної теорії. Філософію свідомості змінено на парадигму філософії мови (К. -О. Апель). Трансцендентально- прагматичний принцип вказує на те, що комунікація виходить з правил користування мовою, але обґрунтування цих правил виноситься за дужки. За академічними текстами, установленнями правил дискурсу, ми вже бачимо його результат – дійсність, підпорядковану тим цінностям, які теоретизуються.

Коли інструментальний розум ідеолога, теоретика революційним чином економізує простір, те ж саме відбувається і з душею, і з громадянином.

Економізація – це розповсюдження економічної поведінки, цінностей і проектів на не економічні сфери життя, які перетворюються на ринок, особа – на гомо економікус, фінансирований людський капітал. Усі стимули носять економічний характер, економічні цілі – це початок і кінець дискурсу і політики як на рівні місцевого самоуправління, так і на рівні держави. В ситуації фінансоміки як глобального імперативу сучасності фінансировання не призводить до економічного зростання, вона сприяє тільки накопиченню капіталу. Таким є семантичний порядок сучасних речей в основі якого лежить конкурентне позиціонування. Логіка уряду, місцевої влади, фірм і корпорацій – тотожні, підпорядковані інструментальному розуму, який задає конфігурацію людській душі і місту. Конституючими елементами культури, політики, освіти, стає домінування фінансового капіталу над виробничим. Іде шаленими темпами поляризація (не стратифікація) суспільства на зверх багатих і зверх бідних, їхні душі мають химерні перспективи для порозуміння і випрацювання консенсусу. Свобода звужується до правильного резюме – збільшити ціну собі як ринковій вартості, вміти капіталізуватись.

Корниец А. В., аспірант,
*Харьковский национальный университет городского хозяйства
имени А. Н. Бекетова, Украина*

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЙ КОМПЛЕКС ГОРОДА

Город как объект исследования представляет собой сложный и функциональный комплекс, который может быть всесторонне изучен лишь в фокусе пересечения целого ряда общественных наук: философии, философской и социальной антропологии, истории, социологии, экономики, географии, этнологии и других. Город исследуется как социально-исторический и социально-цивилизационный фактор, географический пространственный объект, в котором организуется вся деятельность человека, место, где формируется новая общность – горожане, а вместе с этим формируются новые формы организации общественной жизни – правовая, производственная, социально-ратификационная, создаются новые социальные институты.

Для города характерно выполнение ряда функций, как для своей собственной жизнедеятельности, так и для округи (производственной, управленческой, экономической, политической, военной и т.п.). Особенностью города является то, что он формирует не только новое по своему характеру, видам деятельности население, но и создает человека нового типа – горожанина. Город во многом раскрывается как наиболее яркое проявление сущности всемирного исторического и социокультурного процесса. Город – преобразующая сила в развитии новой (по отношению к